

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Fyzika

1/ Charakteristika vyučovacího předmětu

a) obsahové vymezení

Předmět fyzika je koncipován na základě OVO Fyzika v RVP ZV v plném rozsahu

Vzdělávání v předmětu fyzika směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí, vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy, vede k vytváření a ověřování hypotéz, učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi. Předmět fyzika směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie a podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování u žáků.

b) časové vymezení

Předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět v 6. ročníku a v 7. ročníku dvě hodiny týdně, 8. ročníku jednu hodinu z disponibilní dotace a v 9. ročníku dvě hodiny, z nichž je 1 hodina z disponibilní časové dotace.

c) organizační vymezení

Upřednostňovanou vyučovací formou je vyučovací hodina. Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání. Převažuje frontální výuka s demonstračními pomůckami, je využívána skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury) a samostatné pozorování.

2/ Mezipředmětové vztahy

Předmět Fyzika svým obsahem navazuje na obsah některých dalších vyučovacích předmětů. Tyto vzájemné mezipředmětové vztahy lze využít ve vyučování k prohloubení znalostí a vytvoření komplexnějšího pohledu na danou problematiku u žáka. Mezipředmětové vztahy jsou uvedeny v osnovách u konkrétního učiva předmětu Fyzika.

3/ Integrace průřezových témat

Tematické okruhy daných průřezových témat jsou zařazovány průběžně ve všech ročnících během celého školního roku.

I. Osobnostní a sociální výchova

- rozvíjení dovedností a schopností poznávání, seberegulace, sebeorganizace, kreativity

III. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- evropská a globální dimenze v efektivním využívání zdrojů energie v praxi, výroba a potřeba energie v globálním měřítku, udržitelný globální rozvoj

V. Enviromentální výchova

- posuzování obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, princip výroby elektrické energie, klady a zápory jaderné energetiky.

4/ Výchovné a vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení

- vedeme žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací
- používáme odbornou terminologii
- učíme žáky samostatné měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- vedeme žáky k nalézání souvislostí mezi získanými daty

2. Kompetence k řešení problémů

- zadáváme takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat

3. Kompetence komunikativní

- podněcujeme situace, ve kterých záleží na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- vedeme žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

4. Kompetence sociální a personální

- využíváme skupinové a inkluzivní vyučování, které vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- navozujeme situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- vedeme žáky k ochotě pomoci

5. Kompetence občanské

- vedeme žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- podněcujeme žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

6. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda**Vyučovací předmět: Fyzika**

Ročník: 6

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>FY/ 1 Změří vhodně zvolenými měřidly vybrané důležité fyzikální veličiny ovládá značky a jednotky základních veličin Vyjádří hodnotu veličiny a přiřadí jednotku</p> <p>FY/2 rozlišuje látku a těleso, dovede uvést příklady látek a těles popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynnou a vlastnosti, kterými se od sebe liší Uvede příklad dokazující, že se částice látek neustále pohybují – difúze</p> <p>FY/3 Určí, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší Ukáže teplotní roztažnost na konkrétních případech</p> <p>FY/4 Vypočítá hustotu, objem a hmotnost daného tělesa Uvede příklad vztahů mezi uvedenými veličinami Používá s porozuměním vztah mezi hustotou, objemem a hmotností při řešení konkrétních problémů z hmotnosti a objemu vypočítá hustotu, s porozuměním používá vztah $\rho = m/V$, měří hustoměrem, pracuje s tabulkami</p> <p>FY/5 Rozhodne o druhu pohybu tělesa vůči jinému tělesu Určí druhy pohybu</p> <p>FY/6 S porozuměním řeší úlohy na určení rychlosti, dráhy a času</p> <p>FY/7 Změří velikost působící síly, Umí pracovat se siloměrem</p>	<p>Fyzikální veličiny Délka, Objem Hmotnost Teplota Čas Stavba látek Skupenství Atom a molekula</p> <p>Roztažnost těles</p> <p>Měření hustoty</p> <p>Druhy pohybu</p>	<p>Ch - atomy, ionty, prvky, chem.vazba M - převody jednotek, převodní vztahy</p> <p>M – desetinná čísla</p>	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>FY/20 Sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod FY/22 Rozliší vodič a izolant Definuje jejich vlastnosti Ověří, jestli na těleso působí elektrická síla a zda v jeho okolí existuje elektrické pole Porozumí základním pojům (atom a jeho složení, molekula, iont) FY/24 Využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s elektrickým proudem</p>	<p>Dráha</p> <p>Rychlost a čas</p> <p>Síla a její měření Grafické znázornění síly Síloměr Jednotky síly</p> <p>Elektrické vlastnosti látek Elektrování těles Magnetismus Jednoduchý elektrický obvod</p>		

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>FY/8 Určí druhy sil působících na těleso</p> <p>FY/9 Využívá Newtonovy zákony pro objasňování změn pohybu těles Popíše účinky zákonu akce a reakce Vysvětlí zákon setrvačnosti</p> <p>FY/10 Aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly Dokáže vysvětlit princip páky a kladky</p> <p>FY/11 Využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách</p> <p>FY/12 Předpoví chování tělesa v kapalině</p> <p>FY/26 Využívá zákonu o přímočarém šíření světla Definuje zákon odrazu světla</p> <p>FY/27 Rozhodne ze znalosti rychlosti světla v různých prostředích o lomu světla ke kolmici a od kolmice Analyzuje průchod světla čočkami vyjmenuje části lidského oka a určí jejich funkci v souvislosti s učivem o čočkách</p>	<p>Pohyb těles síla působící na těleso gravitační síla, gravitační pole</p> <p>Newtonovy zákony</p> <p>Páka, kladka</p> <p>tlak tlaková síla Pascalův zákon, Archimédův zákon vztlaková síla působící na tělesa v kapalině, plování, vznášení se a potápění těles v kapalině, hydrostatický tlak světlo, zdroj světla přímočaré šíření světla rychlost světla odraz světelného paprsku zrcadla lom světla na optickém rozhraní optické čočky zatmění Slunce a Měsíce lidské oko a jeho funkce</p>	<p>Z - sluneční soustava, vliv Měsíce , slapové jevy M - jednoduché výpočty</p> <p>D – Pascal, pokusy s tlakem</p>	

Ročník: 8

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>FY/ 13 Rozumí pojmu mechanická práce a výkon Určí v jednoduchých případech vykonanou práci Z vykonané práce určí v jednoduchých případech změnu polohové a pohybové energie</p> <p>FY/14 Užívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem</p> <p>FY/15 Využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů</p> <p>FY/16 Určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem</p> <p>FY/17 Zhodnotí výhody a nevýhody energetických zdrojů z hlediska jejich vlivu na životní prostředí</p> <p>FY/18 Rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku Analyzuje příhodnost prostředí pro šíření zvuku</p> <p>FY/19 Posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku pro životní prostředí</p> <p>FY/21 Rozliší stejnosměrný proud od střídavého Změří elektrický proud a elektrické napětí</p> <p>FY/23 Užívá Ohmův zákon pro části elektrického obvodu při řešení praktických problémů</p>	<p>Mechanická práce Výkon Polohová a pohybová energie</p> <p>Výkon, vykonaná práce, čas</p> <p>Výroba a přenos elektrické energie Štěpení atomového jádra Řetězová reakce Jaderný reaktor Ochrana před radioaktivním zářením</p> <p>Přeměny skupenství Faktory vlivu na přeměny skupenství</p> <p>Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie Vlastnosti zvuku Rychlost Odraz Ozvěna Pohlcování Výška zvuku</p> <p>Elektrické a elektromagnetické pole Elektrický obvod</p> <p>Ohmův zákon</p>	<p>CH - atom, molekula, ionty</p> <p>CH - galvanický článek</p>	

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty a kurzy	Poznámky
<p>FY/21 Rozliší vodiče a izolant na základě jejich vlastností Určí rozdíl mezi polovodičem a vodičem FY/24 Využívá poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s elektrickým proudem Objasní vznik indukovaného napětí FY/25 Zapojí správně polovodičovou diodu FY/28 Objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce Vysvětlí na základě předchozích poznatků pohyb měsíců planet kolem planet FY/29 Odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností Definuje vesmírná tělesa Rozpozná základní souhvězdí</p>	<p>Elektrický proud a jeho vlastnosti Vodiče, polovodiče a izolanty Stavba atomu Radioaktivní záření</p> <p>Vesmír Sluneční soustava Planety Malá vesmírná tělesa Vznik a vývoj hvězd Galaxie Souhvězdí</p>	<p>Z - postavení Země ve vesmíru</p>	